

РЕШЕНИЕ

гр.София, 09.07.2004г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД I ГРАЖДАНСКА КОЛЕГИЯ, 45 състав в публичното съдебно заседание на двадесет и втори юни, две хиляди и четвърта година в състав:

Председател: АГЛИКА АДАМОВА

при участието на секретаря ТЕОДОРА ИВАНОВА в присъствието на прокурора..... като разгледа докладваното от председателя гр.дело № 1969 по описа за 2004г., и за да се произнесе, взе предвид следното:

Предявени са искове с правно основание чл. 71, ал.1, т.1 от Закона за защита срещу дискриминация и чл.71, ал.1, т.3 от същия вр. чл. 49 ЗЗД

Ищцата Севда Недкова Нанова твърди, че е българска гражданка от ромски произход и живее в ромския квартал "Факултета" в гр. София. На 30.04.2003г. заедно със своя приятелка посетила магазин за чорапи на ул. "Самуил" № 127А. Двете влезли в магазина непосредствено след млад мъж, на вид също от ромски произход, когото не познавали. Веднага щом ги видяла да влизат, продавачката в магазина, жена на около 55г., с къса червена коса, изгонила ищцата и младия мъж, като казала: "...бързо да се разкарате отук, само крадете." Мъжът излизал, но ищцата останала. Тогава продавачката я хванала за рамото и я избутала към вратата. Пред вратата стоял мъж на около 45 години, с черна коса и мустаци, към когото продавачката се обърнала с думите: "Шефа, ела да я изхвърлиш, защото пречи вътре и краде". Тогава той казал: "Бързо да се разкарате отук, марци, шгани иръси, много миришете." Продавачка избухнала ищцата навън и затворила вратата. Приятелката, която имала светла кожа и не приличала на ромка, не била изгонена. Не бил изгонен и друг клиент от магазина. На 18.02.2004г. ищца отново посетила магазина с друга своя приятелка, чийто външен вид бил на ромка. Същата продавачка обслужвала в магазина. Щом ги видяла, започнала да ги следи с подозрение. След няколко минути рязко ги попитала какво ще искат. Казала на друга клиентка: "Наглеждате ги тия крадци". След малко им казала "Вие двесте, напуснете". Ищцата и приятелката останали, като повторили, че искат да разгледат стоката. В магазина имало и други жени, които не купували, а само разглеждали. След малко продавачката отново казала: "Искам вие двесте да напуснете магазина". Не дала обяснение защо желае това, но казала на една от клиентките: "Гледай ги тия смрадци. Отворете вратата, госпожо, да ги избутам." Започнала да ги изтласка към вратата и им казала, ако искат да избират, да изберат отвън и да влизат, когато решат какво ще купуват. Ищцата и приятелката и се възмутили от отношението и заявили, че няма да напуснат, защото имат право като другите клиенти да разглеждат стоката в магазина. Казали на продавачката, че с това отношение ще прогонят клиентите си. Тя отговорила, че не ѝ трябва такива клиенти като тях, започнала решително да избутва приятелката на ищцата към вратата, като и казала: "Млъхай се, че сега ще извикам шефа и ще те бие на почивки". След като излезли от магазина, продавачката извикала след тях: "Мрътави!"

Ищцата счита, че при случката на 18.02.2004г. е била третирана по-неблагоприятно от служителката на "Балди" ЕООД, която се е държала с нея обидно и с подозрение, изгонила я е от магазина и не ѝ е допуснала да ползва общодостъпните

търговски услуги, заради това, че е ромка. Намира, че е била пряко дискриминирана заради етническата си принадлежност. Счита, че извършител на нарушението на Закона за защита срещу дискриминация е юридическото лице "Валн" ЕООД, като продавачката е действала от името и за сметка на своя работодател, а не в лично качество. За тези нейни действия отговорност носело юридическото лице, от името и за сметка на което са извършени. Ищцата твърди, че ответникът и е причинил немуществени вреди, изразяващи се в унижение, нахърняване на достойнството и засягане на честа и, както и произтичащи от това интелектуални и емоционални страдания. Поради това моли съда да постанови решение, с което да признае за установено, че отказът от 18.02.2004г. на ответника да я допусне да ползва търговските му услуги съставлява нарушение на Закона за защита срещу дискриминация. Моли да бъде осъден ответника да и заплати обезщетение за нанесените и вследствие дискриминацията немуществени вреди в размер на 600лв.

Ответникът - "Валн" ЕООД чрез процесуалния си представител оспорва иска. Твърди, че в магазина не е имало такъв случай. Счита, че претърпените вреди не са в пряка връзка с извършеното деяние.

Съдят, след като обсъди събраните по делото доказателства, доводите и възраженията на страните и ги приеме в тяхната същност, намира за установено с фактическа страна следното:

Разпитаната свидетелка Даниела Михайлова Михайлова работи като адвокат с неправителствени организации, включително и такава за защита правата на ромите. Познава ищцата от няколко години, тъй като тя работи като координатор по правна програма в кв. "Факултета". През 2003г., в края на април Севда Нанова се е върнала в офиса на организацията много разстроена, плакала е цял ден и накрая е обяснила, че е била изгонена от магазин за чорапи на ъгъла на ул. "Цар Самуил" и Женския пазар. Казала е, че е отишла там със своя приятелка и персоналът се отнесъл крайно обидно с тях, наричали ги цигани, крадли, мислели и ги изпозили, заедно с още едно момче, което също било ром. През февруари тази година ищцата е заявила, че ще отиде отново в този магазин и е поканила и колегите си, като е казал, че иска да види дали случилото се е било отделен инцидент или това ще и се случва винаги. Свидетелката и приятелката на ищцата са отишли с нея. Магазинът се намира на ъгъла на ул. "Цар Самуил" и пазара, № 127 А, входът е откъм ъгъла. Щандът е като буква "Г", като е отворен към вратата и стоката е разположена на стените над щанда и под него като витрини. Влезли са в магазина и са започнали да разглеждат и да избират. Свидетелката си е купила чорапи. В магазина е имало още две-три жени-българки, които са разглеждали, но не са купували. Продавачката от самото начало подозрително е следяла с поглед ищцата и приятелката и и е казала: "Вижте ги тия крадли, сега са дошли тука само за да крадат, това ми правят всички цигани, аз не ги пускам тука и ги гоня, защото смърдят и заради това и шефа ми не ги понася". Казала е, че шефът и казал да не ги пуска, защото мърштели като крадли. После е казала на една от клиентките: "Госпожо, отворете ми вратата, за да ги избутам тия навън." Жената е отворила вратата и продавачката е избутала Севда и приятелката и навън. Когато те са излезли, тя е казала, че мангали не и трябва. Изгонените са и казали, че по този начин разгонва клиентите си и не прави добра търговия, а тя е отговорила, че не и трябва клиенти, които не купуват с пари. Казала им е също, ако искат да си избера нещо, да стоят отвън и да гледат през витрината, а като си избера нещо, да влязат и да дадат парите. След като ищцата и приятелката и излезли, свидетелката е попитала продавачката познава ли ги лично и създавали ли са и проблеми. Тя е отговорила, че не ги познава, но че всички цигани са такива и че по принцип не ги

пуска в магазина, защото знае, че всички цигани крадат и защото шефа и бил казал така, разказала е случаи как преди време други ромци са се опитали да и откраднат нещо. След това в магазина е влязла една жена, която е седнала зад щанда и тогава продавачката е казала, че това е шефката и е разказала и пред нея случая, упоменавайки думите: крадци, цигани, смрадци, мангали. Жената не е казала нищо. Случаята се е развила за около 5-10 минути.

От показанията на свидетелката Снежана Траянова Стефанова се установява, че е приятелка на ишцата, която на 18.02.2004г. я е помолила да я придружи да си купи чорапи. Отишли са в магазина на ул. "Самуил" № 127А, на ъгъла, на Женския пазар, точно срещу тоалетните. Магазинът е малък, вътре има от двете страни по една стъклена масичка. Свидетелката не е забелязала къде стоят чорапите. Само двете са отишли в магазина, друг не е ходил с тях. Ишцата и свидетелката са влезли в магазина, започнали са да разглеждат стоката. Вътре е имало още пет жени. Само една от тях е пазарувала, другите са разглеждали. Продавачката е казала за Снежана и Сеща на клиентите: "Наглеждайте ги тези мърли", след което им е казала лично: "Вие двете, моля напуснете магазина." Свидетелката се е възпротивила и е обяснила, че искат първо да разгледат стоката и тогава да си изберат нещо. Продавачката им е казала да излязат навън, през прозорците да си изберат и тогава да влязат вътре. След като са отказали, продавачката е помолила една от клиентките да отвори вратата, за да ги изгони. Хванала е ишцата за рамото и я е избутала на вратата. Свидетелката е останала вътре. Тогава продавачката и е казала: "И ти напусни магазина, защото сега ще ти камам шефа да те изрита, да те бие на почивки". Когато и свидетелката е излязла, чула е как продавачката казала: "Мангали". По време на инцидента не се е появила друг, който да помогне на продавачката. Тя е искала да извика шефа си, но той не е дошъл.

От показанията на свидетеля Петков се установява, че той познава магазина за чорапи на ул. "Самуил". Той е на пазара "Кирков", близо до тоалетната. Често, два - три пъти в седмицата, а понякога и в събота и в неделя, ходи там да пазарува за своя магазин, защото магазинът е хубав и стоката е добра. Стоката е сложена на стелажки и всичко се вижда. В магазина има всякакви клиенти, пазаруват и на дребно, и на едро. Винаги има вътре двама или трима човека, които пазаруват. Свидетелят не е приключвал на инциденти с ромци или с други клиенти в магазина. Персоналът е точен, работи перфектно. В магазина обикновено продава една жена, над 50 годишна възраст, средна на ръст, със средно дълга кестенява коса. Понякога в магазина работят и собственика и жена му, но той е там по-рядко, предимно в събота и неделя, когато зарежда. Свидетелят не си спомня, дали на 18.02.2004г. е бил в магазина, датата не му говори нищо.

От показанията на свидетеля Абдул Кадер Фароуати, управител на "Валди" ЕООД се установява, че дружеството има магазин на пазара на ул. "Самуил" № 127а, от преди седем-осем години. От три месеца има нов продавач, а през 2003г. и до преди два-три месеца в магазина е работела жена. В магазина влизат всякакви хора - цигани, араби, македонци и сърби. Свидетелят не проявява предпочитания към клиентите си. Ако знае, че продавачката му е изгонила клиент и го е нарекла циганин, би я предупредил, а ако случая се повтори - би я изгонил. Свидетелят не разбира много добре български език, но би разбрал, ако продавачката се обърне с обидни думи към клиенти и го изгони. Винаги е предупреждавал продавачките си да се държат с клиентите както подобава, но не е издавал изрична заповед за това.

Съдът кредитира показанията на свидетелите като ясни и без вътрешни противоречия. Фактът, че свидетелката Стефанова не си спомня как са били

подредени чорапите в магазина, не е достатъчен, за да не даде съдът вяра на показанията и. Както се установи, тя е стояла малко време в магазина, като в това време се е осъществил конфликта с продавачката. Следователно свидетелката не е имала възможност да разгледа добре обстановката, а и инцидентът е от естество да я обърка допълнително. Показанията на свидетелките Стефанова и Михайлова си кореспондират в частта, касаеща въпросните 5-10 минути на конфликта между продавачката и ищцата, поради което съдът ги кредитира. Изводът на съда не се променя от това, че свид. Стефанова не е заявила изрично, че в магазина с тях е била и свид. Михайлова, тъй като не се установява, че двете се познават. Съдът кредитира и показанията на свидетелите Петков и Фароуац, като за последния отчита разпоредбата на чл. 136 ГПК. Те обаче не касаят конкретния инцидент, на който и двамата не са присъствали.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 71, ал. 1 от Закона за защита срещу дискриминацията всяко лице, чиито права по този закон са нарушени, може да предяви иск пред районния съд, с който да поиска установяване на нарушението и обезщетение за вреди. Разпоредбата на чл. 4 предвижда, че е забранена всяка пряка или непряка дискриминация, основана на народност, етническа принадлежност или произход. Пряка дискриминация е всяко по-неблагоприятно третиране на лице на основата на посочените признаци, отколкото се третира, било е третирано или би било третирано друго лице при сравнимия сходни обстоятелства. Разпоредбата на чл. 37 не допуска отказ от предоставяне на стоки или услуги, както и предоставянето на стоки или услуги от по-ниско качество или при по-неблагоприятни условия, на основата на признаците по чл. 4, ал. 1.

От кредитираните показания на двете свидетелки съдът намира за установено, че на 18.02.2004г. в магазина на ответното дружество се е намирало лице - продавачка, която е осъществявала търговски услуги, изразяващи се в продажба на стоки. Свидетелката Михайлова си е купила чорапи, т.е. получила е стока от продавачката, за което и е дала пари, които последната е взела. Доколкото тази дейност се е извършвала в магазин на ответника, лицето, извършващо търговските услуги в магазина се явява формално или неформално натоварено от него. Налице е следователно възлагане на работа - предоставяне на търговски услуги във връзка с покупко-продажба на чорапи, от ответника на продавачката в магазина. Видно от удостоверенето за актуално състояние на ответника, търговската дейност с промишлени стоки е част от предмета на дейността, която той осъществява като търговец в страната. В магазина се продават стоки, той се намира на общодостъпно място и е отворен за всички лица, което се установява и от показанията на свид. Петков и от управителя на дружеството. На 18.02.2004г. ищцата е влязла в магазина с намерение да получи търговската услуга, която магазинът със своя си вид и предназначение изглежда да предлага. Продавачката, на която е било възложено да предостави услугата, е отказала да облужи ищцата и я е изгонила от магазина. При това е употребила изразите: "цагани", "мангали", изразила е съмнение, че "са дошли тук само, за да крадат, това ми правят всички цигани". Когато ищцата е настояла да получи полагаемата и се услуга, били са и поставени специални условия за това - а именно да избере стоката извън магазина, като гледа през витрината. Съдът намира, че описаното деяние на продавачката, на която е възложена от ответника продажбата на чорапи, представлява акт на пряка дискриминация срещу ищцата, основано на убеждението на продавачката, че клиентката е от ромски произход. На тази основа

тя е била третирана по-неблагоприятно от други клиенти в магазина, за които продавачката не е имала такова убеждение. Налице е нарушение на ЗЗД по смисъла на чл.4 вр. §1, т.1,6,7,8 от ДР на закона.

Съгласно чл.9 ЗЗД в производство за защита от дискриминация, след като страната, която твърди, че е жертва на дискриминация, докаже факти, от които може да се направи извод, че е налице дискриминация, ответната страна трябва да докаже, че правото на равно третиране не е нарушено. Ищовата страна не само е доказала факти, от които може да се направи извод, че е налице дискриминация, но и е провела пълно доказване на твърденията си. Ответникът не е провел пълното и главно доказване на фактите, свързани с липсата на нарушение на правото на равно третиране, вменено му от закона. Ангажираните от него свидетелски показания въобще не касаят конкретния случай. Свидетелите твърдят, че не знаят за такъв, но това не е достатъчно, при разпределението на доказателствената тежест, за да се приеме, че такъв случай изобщо не се е осъществил.

Законът за защита срещу дискриминацията не предвижда специални разпоредби за отговорността на юридическите лица. Разпоредбите на ЗЗД се явяват специални по отношение на ЗЗД, в който се съдържа общото правило да не се вреди другиму. Нарушението на чл.4 ЗЗД би могло да доведе до неправомерно увреждане, основано на нарушението на предвидените в този закон норми. Непозволеното увреждане представлява сложен юридически факт, включващ следните елементи: деяние, противоправност на деянието, вреда, причинна връзка между деянието и вредата, вина. Деянието се разбира като конкретна външна проява на едно лице, изразено както в действие, така и в бездействие. То е противоправно, когато противоречи на правните норми. Законът за защита срещу дискриминация се явява специален по отношение на ЗЗД в частта му, касаеща определяне на част от елементите на неправомерното увреждане – деянието и неговата противоправност. По отношение на останалите елементи на увреждането, както и на лицата, които носят отговорност за него, се прилага общият закон. Съгласно чл. 49 ЗЗД този, който е възложил на друго лице някаква работа, отговоря за вредите, причинени от него при или по повод на тази работа. Отговорността е налице и тогава, когато причинителят на вредите не е спазил дадените му указания или надлежните правила за извършване на възложената му работа.

Продавачката е осъществила деянието, извършвайки възложената и от ответника работа. Тя не се е съобразила нито с указанията на управителя на дружеството да бъде любезна с клиентите, нито е спазила обичайните правила за обслужване на клиенти в търговски обекти, а именно учтиво да предостави поисканата услуга. Управителят на дружеството не е присъствал и на инцидента и няма вина за него, но това е факт, който е без значение за обективната отговорност по чл. 49 ЗЗД.

Поради това съдът намира, че искът за установяване на нарушението на чл.4 ЗЗД е основателен по отношение на ответника.

Освен противоправно деяние, неправомерното увреждане предполага и вреда. Вредата представлява смущение, накръняване или унищожаване на благата на човека, представляващи неговото имущество, права, телесна цялост и здраве, душевност и психическо състояние. Вредата е в причинна връзка с извършеното деяние, когато е пряка и непосредствена последица от него. Съдът намира, че ищцата е претърпяла в резултат на извършеното деяние неимуществени вреди, изразяващи се в унижение, накръняване на достойнството и засягане на честта и, както и интелектуални и емоционални страдания в резултат на това. Преди всичко обидните думи, създадената

Враждебна среда в магазина, физическите действия на служителката на ответника са деяния, които са от естество да предизвикат у всеки психически здрав човешки индивид посочените страдания. В случая те са били по-тежки за ищцата и поради това, че тя е ангажирана от неправителствена организация в обществена дейност в защита правата на ромите. След като се занимава с това, нейната чувствителност по отношение на дискриминацията на етническа основа е по-изострена. От друга страна ищцата е изразила субективното си отношение към идентично поведение от същата служителка, за което е разказала на свидетелката Михайлова. По повод на същите действия тя е била разстроена продължително време и е плакала. Съгласно чл. 52 от ЗЗД обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Имаки предвид характера на деянието и на на увреждането, степента на претърпените морални страдания, степента на развитие на общественото съзнание на ищцата, която се отразява на способността ѝ да разбере и понесе отношението на околните към произхода ѝ, съдът намира, че претендираното от ищцата обезщетение отговаря на претърпените от нея вреди и следва да ѝ бъде присъдено. На основание чл. 63, ал. 3 от ГПК ответника ВАЛИ ЕООД следва да заплати на съда дължимата държавна такса за производството от 54 лева.

Водим от горното СРС РЕШИ:

Признава за установено, на основание чл. 71, ал. 1, т. 1 от Закона за защита срещу дискриминацията, че ВАЛИ ЕООД /адрес, представлявано от.../ на 18.02.2004 г. Е извършил нарушение на чл. 4 от Закона за защита от дискриминацията, срещу Севда Недкова Нанова, изразяващо се в пряка дискриминация, основана на произхода и етническата принадлежност на пострадалата.

ОСЪЖДА ВАЛИ ЕООД да заплати на Севда Недкова Нанова обезщетение за претърпени неимуществени вреди, изразяващи се в унижение, пакърпяване на достойнството и засягане на честта ѝ, както и произтичащите от това интелектуални и емоционални страдания, в размер на 600 лева, на основание чл. 49 ЗЗД във вр. с чл. 71 ЗЗСД.

Осъжда ответника да заплати д.т. в размер на 54 лева.

Решението подлежи на обжалване пред СГС.